

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

กมลชนก เลขวัฒนะ*, สุกัญญา หอมบุปผา และ สาธร ทรัพย์รวงทอง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

*อีเมลของผู้ประพันธ์บรรณกิจ: kamonchanok.sri2538@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษา
ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับ
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู
จำนวน 316 คน ได้มาจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง
0.66 - 1.00 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าดัชนี
ความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 - 1.00 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก
รองลงมา คือ ด้านจินตนาการ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่น อยู่ในระดับมาก ระดับ
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับ
มาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทางบวก ระหว่าง 0.29 - 0.62 โดยมีค่า
ความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการแก้ปัญหา รองลงมา ได้แก่ ด้านจินตนาการ และด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ
ด้านวิสัยทัศน์

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; ภาวะผู้นำ; เชิงสร้างสรรค์; การบริหาร; งานวิชาการ; ผู้บริหาร; สถานศึกษา

The Relationship between Creative Leadership and Academic Administration of School Administrators under Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 1

Kamonchanok Lekawattana*, Suphatthana Hombupha and Sathorn Traphuangthong

*Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Mueang District,
Nakhonsawan 60000, Thailand*

*Corresponding author's e-mail: kamonchanok.sri2538@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level of creative leadership of school administrators, 2) to study the level of academic administration of school administrators, and 3) to study the relationship between creative leadership and academic administration of school administrators. The sample group comprised 316 school directors and teachers, with the sample size determined using Taro Yamane's table and selected via a multi-stage sampling method. The instruments used in this research were a questionnaire on the creative leadership of school administrators, with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.66 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.98, and a questionnaire on the academic administration of school administrators, with an IOC ranging from 0.66 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.90. The statistics used in this study were the mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The results showed that: 1) The overall level of creative leadership was at a high level. Considering each dimension, the highest mean score was in the vision dimension, which was at a high level, followed by imagination, also at a high level. The lowest mean score was in the flexibility dimension, which was likewise at a high level. 2) The overall level of academic administration among school administrators was high. Considering each dimension, the highest mean score was in educational guidance, which was at a high level, followed by measurement and evaluation of learning, also at a high level. The lowest mean score was in learning resource development, which was at a high level. 3) The relationship between creative leadership and academic administration among school administrators overall showed a moderate level of positive correlation, consistent with the research hypothesis. Considering each dimension, creative leadership was positively correlated with academic administration, with correlation values ranging from 0.29 to 0.62. The highest correlation was found in the problem-solving dimension, followed by imagination, while the lowest correlation was in vision. All correlations were statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Relationship; Leadership; Creative; Administration; Academic; Administrators; Schools

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โลกยุคปัจจุบันมีความก้าวหน้าเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง เป็นการปฏิวัติที่ยิ่งใหญ่ของมวลมนุษยชาติ สังคมก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสังคม รวมถึงระดับการศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้สามารถบริหารจัดการและดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตให้ได้ ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วน นโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่าการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต จะได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่งมีคุณภาพและมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ และคุณภาพของคนไทยแต่ละกลุ่มวัย เป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศและปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงวัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลกระทบจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคมและเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับระบบหลักสูตรการจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกระดับการศึกษา มาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ทักษะการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการนำนโยบายด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามนโยบายจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กร เนื่องจากการบริหารที่ดีและความสามารถของผู้นำองค์กรจะช่วยให้การจัดองค์กรและการใช้ทรัพยากรที่หาได้มีความคุ้มค่า (Steers, 1977) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องอยู่ในสถานะผู้นำที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา (ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล, 2560) และยังกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กร และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานของกลุ่มคนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เนื่องจากภาวะผู้นำมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานร่วมกับบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารทุกหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้รอดพ้นและได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรุนแรงและสามารถตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Seyfarth, 1999)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งต้องมีความสามารถในการระดมและใช้ทรัพยากรเพื่อ การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเพราะจะต้องนำพาสถานศึกษาให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพและศักดิ์ศรี (เบญจมาศ หนูไชยทอง, 2561) นอกจากนี้ยังต้องมีความคิดสร้างสรรค์และสามารถบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งส่วนบุคคลและการทำงาน เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและ

ความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรปรับเปลี่ยน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแสวงหาแนวทางการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2550) โดยผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะแสดงออกซึ่งการมีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการปรับตัว มีความเข้าใจในตัวผู้ร่วมงาน บริบทและสภาพแวดล้อมเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิต เชื่อมมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่พร้อมจะก้าวข้ามอุปสรรคไปด้วยกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิตที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณ (นเรศ บุญช่วย, 2553)

นอกจากนี้แล้วในการจัดการคุณภาพการศึกษา การจัดการงานวิชาการถือเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและต้องทำความเข้าใจการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักที่จะขับเคลื่อน สถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย การบริหารงานวิชาการจะเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา จัดสรรทรัพยากรคุณภาพของสถานศึกษาเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร วิสัยทัศน์การวางแผนเพื่อบูมให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษา ให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและการวางแผนงานของโรงเรียน การส่งเสริมสนับสนุน การใช้และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การควบคุมดูแลเกี่ยวกับการประเมินผลและวัดผล การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นผลดี และมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สถานศึกษาใดที่พัฒนางานวิชาการได้ก้าวหน้าหรือเป็นเลิศจะเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ คุณภาพของสถานศึกษาพิจารณาได้จากความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเอาใจใส่และตระหนักในภารกิจ พัฒนาตนเองให้เข้าใจงานวิชาการ เพื่อพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ท้นต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับนับถือจากชุมชนและสังคม ส่วนงานด้านอื่น ๆ ถือเป็นงานที่สำคัญรองลงมา หรือเป็นงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ยึดเอางานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการจะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ (ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 (2568, น.2) เป็นหน่วยงานในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยมุ่งขับเคลื่อนให้โรงเรียนในสังกัดมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้นำทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีความสามารถในการปรับตัวและนำพองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและการศึกษาในปัจจุบัน

จากสำคัญดังที่กล่าวมาอีกทั้งจากสำคัญของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาถือว่าเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาสถานศึกษาผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยผลวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาทั้งในด้านบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เป็นการศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สามารถคัดสรร องค์ประกอบได้ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านวิสัยทัศน์
- 2) ด้านจินตนาการ
- 3) ด้านความยืดหยุ่น
- 4) ด้านการทำงานเป็นทีม
- 5) ด้านการแก้ปัญหา

2. การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เป็น การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสังเคราะห์ องค์ประกอบหลักของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถคัดสรรองค์ประกอบได้ 9 ด้าน ดังนี้

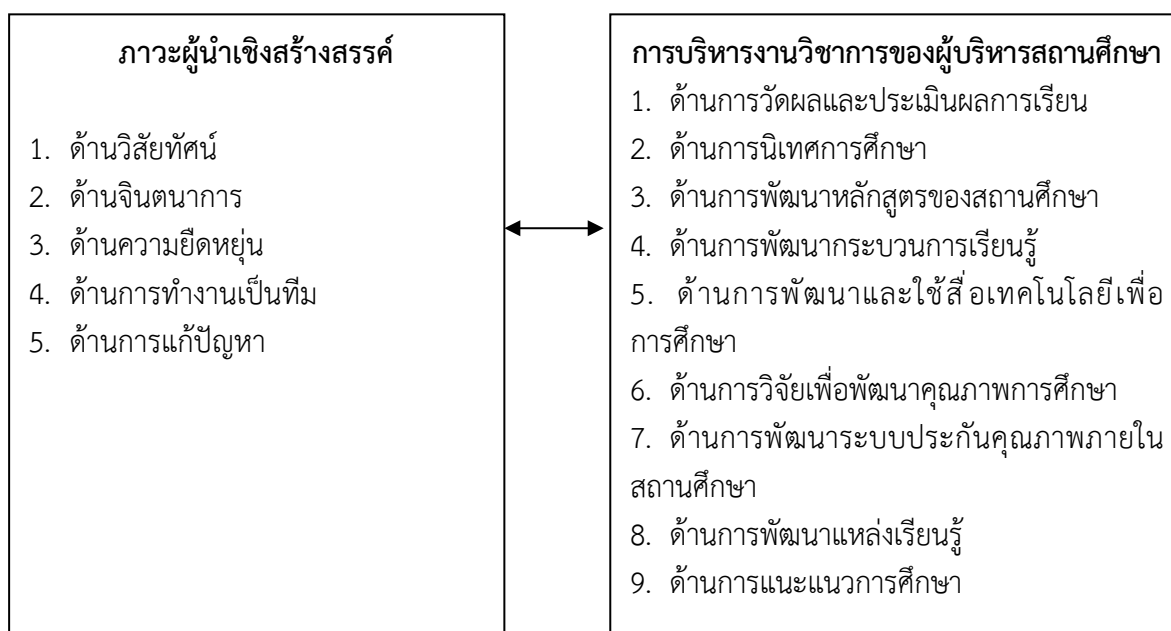
- 1) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 2) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา
- 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 9) ด้านการแนะแนวการศึกษา

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 139 คน และครู จำนวน 1,157 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,296 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 316 คน โดย วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ใช้ทั้งหมด 5 อำเภอ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของทาร์ ยามาเน่ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 5%

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านความยืดหยุ่น 4) ด้านการทำงานเป็นทีม และ 5) ด้านการแก้ปัญหา และตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน 2) ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 9) ด้านการแนะแนวการศึกษา (ภาพที่ 1)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน ปัจจุบัน ที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านความ

ยึดหยุ่น 4) ด้านการทำงานเป็นทีม และ 5) ด้านการแก้ปัญหา โดยมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน 2) ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 9) ด้านการแนะแนวการศึกษา โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 11 - 22 สิงหาคม 2568
3. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) โดยได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาครบทั้ง 316 คน คิดเป็นร้อยละ 100
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดอย่างละเอียด ก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลตรวจสอบของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00
 - 1.2 การตรวจหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)
 2. สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
- ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r_{xy}) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ปริญญามีสุข, 2559) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	ระดับความสัมพันธ์
0.70 - 1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30 - 0.69	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.01 - 0.29	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.00	ไม่มีมีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

ข้อ	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านวิสัยทัศน์	4.29	0.64	มาก	1
2	ด้านจินตนาการ	4.22	0.64	มาก	2
3	ด้านความยืดหยุ่น	4.10	0.64	มาก	5
4	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.12	0.64	มาก	4
5	ด้านการแก้ปัญหา	4.17	0.62	มาก	3
รวมเฉลี่ย		4.18	0.63	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ด้านจินตนาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.64) ด้านการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.62) ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.64) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 2 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.29	0.63	มาก	2
2	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.24	0.61	มาก	4
3	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.24	0.60	มาก	3
4	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.24	0.62	มาก	5
5	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.23	0.59	มาก	6
6	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.20	0.63	มาก	7
7	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.18	0.63	มาก	8
8	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.15	0.63	มาก	9
9	ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.30	0.60	มาก	1
รวมเฉลี่ย		4.23	0.62	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.60)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	การบริหารงานวิชาการ									
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉	Y _{รวม}
X ₁	0.41**	0.33**	0.41**	0.38**	0.34**	0.45**	0.37**	0.38**	0.38**	0.49**
X ₂	0.53**	0.39**	0.42**	0.35**	0.40**	0.53**	0.38**	0.39**	0.40**	0.54**
X ₃	0.52**	0.40**	0.37**	0.33**	0.35**	0.53**	0.39**	0.34**	0.30**	0.50**
X ₄	0.59**	0.44**	0.41**	0.30**	0.32**	0.56**	0.41**	0.40**	0.29**	0.53**
X ₅	0.60**	0.47**	0.44**	0.43**	0.37**	0.62**	0.47**	0.42**	0.40**	0.60**
X _{รวม}	0.64**	0.49**	0.50**	0.44**	0.43**	0.66**	0.49**	0.47**	0.43**	0.64**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.64$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทางบวก ระหว่าง 0.29 - 0.62 โดยมีค่าความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการแก้ปัญหา (X₅) ($r_{xy} = 0.60$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจินตนาการ (X₂) ($r_{xy} = 0.54$) และด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ (X₁) ($r_{xy} = 0.49$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีศักยภาพในการบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษา ซึ่งส่งผลให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความร่วมมือในการพัฒนางาน และก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เณลิมพร เทียนศรี (2563) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการวางแผนงานวิชาการที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานด้านวิชาการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทวี หนูพันธ์ (2565) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูง มีแนวโน้มที่จะบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แม้ระดับความสัมพันธ์จะไม่อยู่ในระดับสูงมาก แต่ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในฐานะปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุด ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มักมีแนวโน้มในการใช้ความคิดอย่างเป็นระบบและแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการกับปัญหาทางวิชาการที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ดี มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้านและกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผล นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและเกิดนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยะณัฐ หมีนวงศ์ (2565) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 61.71 ประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 44.62 ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 60.76 ตำแหน่งครู มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 61.39

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจินตนาการ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านความยืดหยุ่น ตามลำดับ

3. ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ ด้านการแนะนำการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.64$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทางบวก ระหว่าง 0.29 - 0.62 โดยมีค่าความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการแก้ปัญหา (X_5) ($r_{xy} = 0.60$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจินตนาการ (X_2) ($r_{xy} = 0.54$) และด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) ($r_{xy} = 0.49$)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านความยืดหยุ่น ผู้บริหารควรเริ่มต้นจากการเปิดใจกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ และรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย จากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยเฉพาะความคิดเห็นที่ต่างจากตนเอง เพื่อฝึกการมองปัญหาอย่างรอบด้านและลดอคติในการตัดสินใจ

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อยกระดับด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรเริ่มจากการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน และระบุจุดอ่อนหรือช่องว่างที่ต้องพัฒนา จากนั้นควรจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระยะสั้นและระยะยาว โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่วัดผลได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า มีด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ แสดงว่าผู้บริหารยังไม่สามารถแสดงออกหรือใช้วิสัยทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพในการนำพาการบริหารงานวิชาการไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนได้ ดังนั้นผู้บริหารควรเริ่มจากการพัฒนาทักษะในการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน โดยวิสัยทัศน์นั้นควรสะท้อนบริบทของโรงเรียน ทันสมัย สอดคล้องกับแนวโน้มของการศึกษาในอนาคต และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านความยืดหยุ่น เพื่อพัฒนาแบบจำลองหรือแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผน พัฒนา และยกระดับคุณภาพแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วิสัยทัศน์ดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อขยายองค์ความรู้ด้านการบริหารการศึกษาในบริบทดิจิทัล และสนับสนุนการกำหนดแนวทางพัฒนาผู้บริหารให้สอดคล้องกับทิศทางการศึกษาในอนาคต

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Generative AI) ในต้นฉบับบทความ

ผู้เขียนใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (Generative AI) คือ ChatGPT ในการช่วยปรับปรุงข้อความ การตรวจแก้ภาษา การสรุปเนื้อหา และการแปลภาษาในส่วนของการอภิปรายผล สรุปผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน ความเหมาะสมของเนื้อหาด้วยตนเอง และเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดต่อเนื้อหาทั้งหมดของบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ รวมถึงความถูกต้องของรายการอ้างอิงที่ปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

คำชี้แจงบทบาทผู้นิพนธ์ (CRediT Author Statement)

กมลชนก เลขวัฒนะ: การออกแบบระเบียบวิธี; การตรวจสอบความถูกต้อง; การดำเนินการวิจัย; การจัดการข้อมูล; การเขียนต้นฉบับบทความ; การทบทวนต้นฉบับบทความ; การประสานงานโครงการ. **สุพัฒนา หอมบุปผา:** การออกแบบระเบียบวิธี; การตรวจสอบความถูกต้อง; การกำกับดูแล. **สาธิต ทรัพย์รวงทอง:** การออกแบบระเบียบวิธี; การตรวจสอบความถูกต้อง; การกำกับดูแล

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เฉลิมพร เทียนศรี. (2563). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ทวี หนูพันธ์. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนกลุ่มศรีพุทธ จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นเรศ บุญช่วย. (2553). แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เบญจมาศ หนูไชยทอง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์. (2560). แนวคิดสู่การปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปริญญามีสุข. (2559). การวิจัยทางการศึกษา Educational Research. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- ปิยะณัฐ หมิ่นวงศ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (1 พฤษภาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49-53.
- มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (2568). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2568*.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวานกราฟฟิค.

Seyfarth, J. T. (1999). *The principal: New leadership for new challenges*. Merrill.

Steers, R. M. (1977). Antecedents and outcomes of organizational commitment. *Administrative Science Quarterly*, 22(1), 46-56.